FRI FAGBEVEGELSE

Nr. 4. 5. årgang. 26. januar 1945.

Holland.

Transportfly fra U.S.A. flyr daglig med forsyninger til den sultende hollandske befolkning. To fly pr. dag frakter fem tonn matvarer, først og fremst ister og smult.

Japan.

En masseevakuering er begynt fra Tokyo. Inntil videre har 20.000 personer fått ordre om å forlate hovedstaden, og forberedelser for en mer omfattende evakuering er gjort. De som hittil har evakuert er eldre folk og barn, samt gravide kvinner.

Keiseren av Japan har uttalt i en skrivelse som ble opplest ved åpningen av det japanske parlament at krigen vil bli mer og mer alvorlig, og at det japanske folk må gjøre større anstrengelser enn noensinne.

Churchills intervensjonspolitikk.

Like enstemmig rosende som bedømmelsen er når det gjelder Winston Churchills ledelse av det britiske imperiums krigsanstrengelser, like omtvistet er premierministerens stilling til de indrepolitiske problemer i England og det øvrige Europa. Churchill er leder for et konservativt parti, som er berømt for sin evne til å kombinere en maksimal konservatisme med en dyktig elastisitet. Meget tyder imidlertid på at Churchill begynner å mangle elastisiteten, at han foretrekker å være bare konservativ i dette ords bokstavelige betydning. Mer og mer synes han å fremstå som den politiske leder for dem som vil bevare mest mulig av førkrigstidens samfundsforhold. Særlig klart er dette kommet fram i de landene som hittil er befridd. I Frankrike var det Darlan, i Italia Badoglio, i Belgia Pierlot og i Grekenland Papandreu - alle disse ble støttet lengst mulig av Churchill. Begrunnelsen for denne intervensjon har vært at Storbritannia har plikt til å sørge for "ro og orden" både av hensyn til de militære krav og for å sikre en helt ut demokratisk løsning av samfundsproblemene i disse landene. Ro og orden kan imidlertid skapes på svært mange måter. Sikkert er det at millioner på millioner mennesker i Europa i dag har følelsen av at Churchills innblandingspolitikk ikke er fullt så idealistisk som han selv vil gi det utseende av. Om vi ikke husker feil, var Churchill en varm tilhenger av "ikke-intervensjonspolitikken" i Spania. Denne politikk som alle nå vet betydde intervensjon til fordel for opprøreren Franco og blokade av den folkevalgte regjering.

Vi kjenner for lite til forholdene i Hellas til at vi helt ut kan fastslå hva ELAS-styrkene egentlig representerer, men vi føler oss sikre på at benevnelsen "banditter" og "røvere" ikke passer på dem. Vi må huske på at grekerne ikke har noen faste, demokratiske tradisjoner. De har mest vært vant til at det var de fysiske maktmidlene som avgjorde samfundsspørsmålene. I mange år har ELAS-styrkene stått i klart kampforhold til Hitlerdiktaturet. Det som var deres hensikt nå, etterat tyskerne var drevet ut av landet, var åpenbart med vold å slå ned kollaboratørene i sitt eget land. De ville også med makt motsette seg at tilhengere av det tidligere Metaxas-diktatur igjen skulle få noen avgjørende innflytelse. Stort sett må en vel derfor si at deres politiske mål var gode nok. Bare midlene kan kanskje diskuteres. Under alle omstendigheter burde Churchill ha større grunn til å kalle Francos tilhengere for banditter. - - -

De tyske socialdemokrater kritiseres nå enstemmig over hele verden fordi de ikke tok et grundigere oppgjør med den tyske militarismen og dens samfundsmessige støtter etter forrige verdenskrig. Følgene av deres unnfallenhet har vår generasjon fått lide for. De millioner mennesker som i dag setter livet på spill, gjør ikke dette bare for å beseire Tyskland og den tyske nazismen. Krigen har et videre mål. Nazismens nåværende og tidligere advokater utenfor Tyskland skal også settes ut av spillet. Ondet skal rykkes opp med roten, så det ikke begynner å vokse og gro igjen om 10 eller 20 år. Europas folk vil heller ikke ha tilbake de svære økonomiske krisene fra før krigen. På dette området må fremtidens demokrati intervenere for å skape ordnede forhold. De som ikke vil denne forandring, setter seg selv utenfor.

Frontsituasjonen pr. 25/1.

Østfronten. Den russiske offensiven har nå pågått uavbrutt i 14 dager, og først i de siste dagene er tempoet i framrykkingen blitt en del langsommere. Den tyske overkommando var sikkert forberedt på at et angrep snart ville komme. Militære sakkyndige i London mener imidlertid at Stalin slo til før tyskerne mente det, og litt før oppmarsjen til offensiven var fullstendig, for å skape uorden i de tyske retrettforberedelsene. Dessuten har sikkert kraften i det russiske angrepet overrasket de tyske generalene. Svikten i den tyske fronten har derfor fått et meget større omfang enn de opprinnelig regnet med. Det antas at russerne ialt har satt inn 300 divisjoner mot ca. 180 tyske divisjoner. De russiske troppenes kvalitet og utrustning er fullt jevnbyrdig, til dels endog bedre enn tyskernes. Vi nevnte i forrige nummer av F.F. russernes nye tanktype, som er oppkalt etter Stalin. Videre er det kjent at russerne står foran andre nasjoner på artilleriets område. I flyproduksjonen har de spesialisert seg på kampfly, som kan ta aktiv del i stridene på marken. Bombefly og jagere av den typen som de vestallierte hver dag sender inn over Tyskland, har russerne ikke så mange av. Vestmaktene har derfor i stigende grad bistått russerne med å bombe oppmarsjområdene bak østfronten.

Russerne har selv kunngjort at det endelige mål for deres offensiv er Berlin. At dette er målet, markeres også ved at russernes største militære leder, marskalk Sjukov, er betrodd ledelsen av operasjonene på det sentrale frontavsnitt mellom Warsjava og den tyske hovedstad. På 14 dager har Sjukov allerede tilbakelagt vel halvparten av den 500 km lange strekningen og står ved festningsbyen og jernbaneknutepunktet Posen (ca. 170 tusen innb.), som ligger lengst øst i Polen, omlag 23 mil fra Berlin. Lodz (Litzmannstadt) falt allerede i slutten av forrige uke. Det er Polens viktigste industriby, og tyskerne fikk ikke tid til å ødelegge byens verdifulle fabrikker. Onsdag befriddes også Calisz, 100 km vest for Lodz. I sør er Konjev nådd helt fram til Oder syd for Breslau langs en 70 km bred front. Hans operative mål er tydeligvis å avskjære Øvre-Schlesia, som nest etter Ruhr er tyskernes viktigste industriområde. 2/5 av Tysklands kull, 1/5 av stålproduksjonen, 1/4 av zinkproduksjonen og atskillig syntetisk olje fremstilles i disse industridistriktene. Blant de tyske byene som er erobret her i løpet av siste uke, kan nevnes Kreuzberg, Rosenberg, Pitschen og Oppeln. Russiske styrker står allerede i utkanten av Breslau. Lengst i nord angripes Østpreussen kraftig både fra syd, øst og nord. Rokosovskis offensiv peker i retning av Danzig og foregår til dels gjennom den såkalte allensteinåpningen vest for de masuriske sjøer, hvor bl. a. selve byen Allenstein, som er et viktig jernbaneknutepunkt, er tatt. Når dette skrives, står russerne 60 km fra Danzig. Mellom Danzig og Posnan er festningsbyen Torn omgått og Bromberg befridd. Fra nord og øst angriper Tsjernjakovski Østpreussen gjennom Insterburgåpningen i retning av Kønigsberg og står nå ganske nær denne by. - I Nordøst-Ungarn har Malmovski tatt Miscolke og rykker videre nord-vestover for byen.

Etter den tyske grenseregulering i 1939 strekker fronten i øst seg nå 500 km på tysk territorium. En må være forberedt på at den russiske offensiven ikke fortsatt kan holde det tempo den hittil har hatt. Tyskerne vil antakelig forsøke å etablere en front mellom Frankfurt an der Oder og Oderberg, d.v.s. langs Oder. Om dette vil lykkes, får tiden vise. Hvor alvorlig tyskerne ser på situasjonen, framgår bl. a. av at Berlin evakueres. All sivil trafikk er stoppet ved de tyske jernbanene og all utenbys privat post er stengt.

Vestfronten. I Ardennenavsnittet foregår en stadig mer påtakelig tysk retrett. Bonn og St. With er falt. I Colmaravsnittet fortsetter franskmennenes offensiv, og briterne har også hatt en dø framgang ved byen Sittart.

Fristen for å sende inn selvangivelser nærmer seg nå sterkt. I den forbindelse vil en peke på at selvangivelser som vanlig bør sendes inn for folk som midlertidig er fraværende fra hjemmene.

Fra Stockholm meldes

at det treffes forberedelser til at Quisling skal få større makt fra 1. februar. Flere ministre skal skiftes ut, bl. a. Fuglesang. Det er vel trolig at Quislings konferanse med Ribbentrop har sammenheng med det som skal skje.

I Hellas

begynte torsdag nye fredsforhandlinger mellom EAM og den greske regjering.